

IV. b. 1

Kapitel.

Stefania.

ETT DRAG UR SISTA UNGERSKA KRIGET.

AF

H. F. A. Almstedt

[Almstedt, Hilda Fredrica]

J. Cedersjö

BORGÅ,

HOS P. WIDERHOLM, 1850.

IMPRIMATUR:

AUG. LINDFORS.

gränsskapet af Komorn reser sig ett af Ungerns grönskädda berg, från hvars höjd numera ruinerna af det gamla slottet Hradek redan på afstånd visa sina pittoreska former. De stolta tinnarna skåda ned mot Donau, för att i dess klara, ehuru brungula bölja, återspegla bilden af sina efter förödelsen kvarstående arkader och pelare. Men öfver ruinerna fladdra fjärilar lika lätta och bekymmerslösa som förr, och sväfva öfver den väldiga floden bort, långt bort till dess andra grönskande stränder. Kanske känna sig dessa stundens barn, liksom den åldriga borgens fornda inneånare, fördrifna och landsflyktiga!

Det är icke århundraden, som förflutit; ej ett år har ännu gått sin rund, sedan Hradeks murar stodo i hela sin stolta, vördnadsbjudande fägring, och fästet beherrskade, likt en nordisk sköldmö, den söderländska

trakten. Det smakfulla slottet väckte den resande fremlingens beundran, liksom den sydligt yppiga naturen tjuste hans öga. Genom fönstren, der nu vinden fritt spelar in utmed väggarna, syntes för kort tid tillbaka det skyddande glaset, skimrande af morgonsolens glöd och de rika tapeternas färgspel derinne. Men nu var allt förvandladt. Slottets inre bar nu stämpeln af den vildaste förödelse. De prunkande tapeterna voro bortrifna, och endast delar af en och annan ram, undankastade i någon vrå, vittnade om de fordna egarnes konstkärlek. Splittrade speglar, krossade byster, förtrampade lemningar af porträtter och förstörda vapen, märkta med dessa hemska fläckar, som uppkomma af blod, betäckte golven. Af de fordna siddraperierna hängde nu här och der vid fönstren lemningar, dem kulorna slitit i regellösa, fladdrande trasor. Och derute i de öfvergifna trädgårdarna, der vinrankorna och den äkta kastanjen fordom slingrade sina grenar, fladdrade nu endast brokiga fåglar från de plundrade fruktträden. På de prydliga terrasserna syntes numera ingen människa i den angenäma skuggan; ingen njöt af drufvornas saft eller rosornas doft.

Der utanföre på det vidsträckta fältet, som slutade med kärret midt framför staden Komorn, syntes väl vid första anblicken ingen förstörelse, men också intet spår af människoliten. Möjligtvis der längst borta upptäckte Jock kanhända fremlingen någon liten lerköja; men fastän luften glödde af solskenet, saknades nu den gamle herden med dragen af magyarsk nationalstolthet på sitt karakteristiska bruna ansigte, sysselsatt med faderlig undervisning åt sin son-

son, den blomstrande gossen, som lekte vid hans sida.

En tid af förstörelse och fasa bar gått fram; en af söndring inom landet, inom det innersta af dess familjers lif, så att blodsbandets och vänskapens heligaste rättigheter blifvit sönderslitna och partiandan het-sat bröder mot bröder, föräldrar mot barn på de blodiga slagfält.

Så var i dessa dagar bilden af Hradek. Men vi söka orsaken till dess undergång. Vi tänka på dess skönare tider, då det rika slottet stod i sin fulla prakt. Vi gå endast derföre några månader tillbaka.

! början af sommaren 1849 ilade en ung qvinnan ut på slottsaltanen, öfver hvars skrank hon lutade sig framåt, liksom sökte hon der borta på fältet något föremål, som sysselsatte hennes upprörda sinne. Men då gällrets kalla stål vidrörde hennes arm, som endast skyddades af det genomskinliga tyget i hennes drägt, flög en häftig sprittning genom den höga och smärta gestalten, och hon tog ett steg tillbaka, liksom för att vända om; men hastigt ändrade hon sitt beslut: hon höjde sina ögon mot himmelen och genom den lätta dimman flög en hastig

suck, en tyst bön uppåt rymden; hvarefter hon beslutsamt åter närmade sig gallret och blickade nedåt fältet.

Der visade sig på den väg, som ledde från slottet Hradeck, en trupp ryttare, hvilka ilade bortåt fältet.

Ett lätt utrop hördes från altanen och liksom låg deruti ett mäktigt trollmedel, stannade anföraren för truppen, gaf sina följeslagare ett tecken att äfven göra halt, medan han hastigt ilade tillbaka. Inom några ögonblick stod den frustande stridshästen vid sista terrassen under altanens venstra sida.

»Stefania!» utbrast han, och lade handen på sitt hjerta.
»O, Stefania, ännu är det icke för sent!»

En skymt af hopp sväfvade öfver den unga qvinnans ansigte. Hastigt bröt hon en ros från sitt bröst och svingade den nedåt, under det hennes ögon, mörkblå som Ungerns himmel, bönfallande sökte honom.

»Denna ros bär mitt fäderneslands färger — o Palffy, vid vår kärlek, förbanna den icke!» bad den unga qvinnan.

Med spetsen af sitt svärd hade Palffy uppfångat rosen, och under det en ädel sorg, men tillika orubblig beslutsamhet tecknade sig i hans ansigte, lade han högra handen öfver de hvita hand, som prunkade på hans dragt, och sönderkramade Stefanias ros; men tryckte den sedan häftigt till sina läppar.

Ljudet af Palffys förväl susade genom Stefanias själ, och hon såg honom som en stormvind rusa tillbaka till sina följeslagare; hon såg huru han skyndsamt allt längre i fjerran försvann från hennes blickar.

Förstummad, andlös, stirrade Stefania efter de bortilande; hon kände ej huru vinden kylde hennes lemmar; hon såg ej, huru täta skyar insvepte hela horisonten i sitt täckelse; hon hörde ej, huru Donau svallade der nere i djupet; först då det sista dammolnet af den bortilande truppen försvann, vände hon långsamt bort sin blick; men vid åsynen af de hotande moln, som tågade öfver Ungerns himmel, fyllde hennes ögon af tårar, och hon utbrast smärtsamt:

»O mitt arma fädernesland!» och derefter tillade hon saktare: »O mitt arma hjerta!»

»Min stackars ädla Stefania!» sade en djup stämma, som kom henne att spritta till.

Vid hennes sida stod en hög och vördnadsbjudande gubbe med silfverhvitt hår. Det ädla uttrycket af nationalstolthet uti den lugna, melankoliska blicken röjde, att det var en af Ungerns ädlaste magnater. De väldiga mustacherna och den krigiska hållningen talade om en tid, då Hradeks egare bevisat fälttåg. Han hade kämpat under världens störste härförare, under Napoleon.

»Min stackars Stefania!» upprepade general Rozgonyi; »det är således förbi!»

Stefania upplyfte sitt hufvud, räckte fadren sin hand, och hviskade sorgset:

»Mitt hjerta gråter öfver mitt fädernesland.»

»Dina böner voro förgäfvades,» sade generalen dystert.
»Palffy går att draga svärdet mot Magyarerna, och lik-

väl är hans egen fästmö en dotter af det land, hvares frihet han vill förtrycka!»

»Misskänn honom icke, min gode far!» utbrast Stefania med en viss häftighet. »Palffy, som ständigt vistats vid Wienerhofvet, skall han ej älska Österrike — skall väl en hofman kunna förneka sin kejsare och svika sin trohet mot honom?»

»Min dotter,» afbröt den gamle Rozgonyi bittert; »min stolta Stefania försvarar ännu sina olyckliga landsmäns förtryckare!»

Ett underbart uttryck sväfvade öfver den stolta Ungerskans drag. Med en lång, talande blick betraktade hon sin far och sade mildt, men betydelsefullt:

»Erinrar du dig, min älskade far, en stund — det var för några år tillbaka — då vi stodo här på samma plats? Vid min sida stod då Palffy. Allt var lugnt, och fred var det omkring oss. Donau hafde ej vid våra fötter sina vågor, som nu. Du syntes då glad och tillfredsstäld, i det du befästade förbundet emellan mig och honom — Var icke Palffy då värdig min kärlek?»

General Rozgonyi gjorde en böjning med hufvudet till svar.

»Nå väl, min far,» återtog Stefania, »hvarföre skulle vi väl nu kalla honom ovärdig mitt hjerta? Hade min kärlek, mina böner kunnat beveka honom och vi således uti honom funnit en bundsförvandt för vår heliga sak, vår frihet — det hade varit en omät-

lig lycka! Derpå hvilade ännu ett ytterligare hopp om vårt lands räddning. Men — skulle väl min adle far klandra mig derföre att, under sjelfva de ögonblick jag talade för Magyarernas rättvisa sak, jag erfor en oförklarlig tillfredsställelse att se hans fasta grundsatser, som af inga särskilda skäl kunna besegras. Till och med då, när jag skiljdes vid honom och den tanken sönderslet min själ att i honom se en hatad fiende, att se en för mig så skön förhoppning om mitt lands frihet försvinna, då jag störtade ut på altanen, för att ännu om möjligt kalla honom tillbaka — och han kom; men på samma gång min stolthet och mina förhoppningar ännu en gång blevo kränkta, då förminskades likväl icke min aktning och kärlek. Lika stor och ädel syntes han mig uti sin orubbliga trohet mot kejsaren, sin herre och välgörare.»

Stefania tystnade och betraktade orörligt sin far. Generalens panna var ännu mörk.

»Min vördade fader!» återtog hon, »jag vet att du icke kan förlåta honom och — jag kæn det icke heller. Men vi skola icke klandra honom! Hvar och en bör ju handla efter sina egna grundsatser! Palffy tillhör ju icke Magyarerne, kejsaren har således icke mot honom brutit sina löften. Men . . .» Stefania höll hastigt upp, en blekhet af djupt allvar utbredde sig öfver hennes ansigte.

»Men,» upprepade generalen med en pröfvande blick. »Stefania Rozgonyi blir således ännu österrikaren Palffys fästmö?»

»Stefania Rozgonyi är — det olyckliga Ungerns dotter,» svarade hon med fasthet.

General Rozgonyi slöt sin dotter till sitt bröst.

»Jag skall icke mera misskänna dig,» sade han mildt. »I mina ord har du säkert endast funnit uttrycken af min sorg. Du känner och delar min kärlek till fäderneslandet; men du kan möjligtvis icke förstå det djupaste, det personliga skälet för mitt hat till Wienerhofvet och dess anhängare. Detta hat härleder sig, besynnerligt nog, från långliga tider tillbaka. Eghuru det fredliga förhållandet emellan öfverhet och undersäter länge till det yttre herrskat emellan Ungern och Österrike, hafva, som du vet, likväl aldrig de ridderliga Magyarerna kunnat fördraga den kejsarliga styrelsens förtryck. Vår adel har saknat sin fordna frihet, och den har känt såsom en förödmjukelse, att Ungerns konung tillika är Österrikes kejsare. Du vet att också jag en gång, undertryckande min hemliga motvilja, uppträdde vid Wienerhofvet. Det var uti mina yngre år. Du såg henne icke, Sefania, men du känner att jag hade en syster, en skön, älskad syster. Egentligen för att göra henne ett nöje, var det, som jag med henne reste till Wien. Under mitt vistande derstädes umgicks jag i de förnämsta kretsar, och min mening var verkligen att söka tjenst vid hofvet; men innan mitt beslut derom var fattadt, hörde jag icke obetydliga vinkar om det Ungerska rikets fri- och rättigheter. Lifvad af kärlek till mitt fädernesland, vågade jag, såsom en af Ungerns rikaste magnater, bestrida rättigheten att ändra våra urgamla lagar. Någon beställsam örontasslare hade för kejsaren omtalt och vanställt mitt

ifriga försvar för den saken — arresteringsorder skulle mot mig utfärdas och jag såsom upprorstiftare dömas. En af mina verkliga vänner kom en afton springande till mig och omtalade detta och bad mig, vid allt hvad heligt är, skynda från Wien, så vida jag ville undvika den hotande faran. Stark i känslan af min oskuld, tänkte jag qvarblifva och offentlig försvara mig; men icke så helt och hållet okunnig om politikens förföljelseanda, lydde jag vänners råd och begaf mig om natten ensam till mitt gamla Hradek, mera förbittrad än någonsin mot kejsarstaden, der man äfven beröfvat mig min enda anförvandt, den ljuva Flaminia. Hofvets förföriska glans fånglade hennes sinne. En Svensk diplomat, som vistades der, vann hennes hjerta, och hon öfvergaf för alltid sitt fädernesland, för att blifva hans maka. Jag beslöt då att resa till Frankrike och deltaga i de många ryktbara fälttågen under Napoleon. Det var likväl först sedan jag återvändt hit, som jag, genom föreningen med min ädla Margareta, fann den sanna lyckan. Hon är nu borta, men hennes älskade bild upplefver likväl i dig, min Stefania.»

Den gamle Rozgonyi nedböjde tankfullt sitt hufvud och blickade nedåt Donau, der många båtar och fartyg vaggade på den brusande floden.

»Jag har på min ålderdom haft tvenne drömmar,» återtog han, och genom den manliga stämman gick en klang af vekhet; »den ena var mitt fäderneslands befrielse, den andra min Stefantias lycka. Den förra var nära att blifva förverkligad genom

Kossuths kraftfulla bemödanden, men utsigterna dertill mörkna allt mera; jag fruktar att det snart skall vara förbi. Den andra drömmen åter, min älskade dotter . . . Jag vet att min syster i Sverige har en son; men hade hon här i landet valt en make, Ungern ägde då ännu en försvarare och du, Stefania, en bror — kanske en, som ersatte Palfy i ditt hjerta.»

Stefanias kind blef ännu blekare; men liksom det mörka, glänsande håret allt vildare fladdrade omkring hennes hufvud, skiftade dunkla flammor uti hennes blickar. Generalen lade ömt sin hand på hennes axel, under det han fortfor:

»Den andra gången jag besökte Wienerhofvet, var det såsom Ungerns sändebud för några år tillbaka. Det var då jag gjorde bekantskap med den unge fursten Palfy D'Erdoed, hvilken på mödernet härstammar från vår släkt. Han syntes mig, oaktadt den befattning han hade i Österrikes tjenst, såsom en man af värde och många förträffliga egenskaper. Men då han följde mig hem till Hradek, erfor jag snart med sorg att han blef *allt* för dig min dotter; ditt öde hade jag hoppats få lägga uti andra händer — i någons, hvars hjerta klappade varmt för samma nationalkänsla, som utgör vår adlaste storhet. Men din kärlek, dina böner och tårar öfvervunno mina förhoppningar och min motvilja för Österrikarne; den gamle krigarens hjerta var vekare, än den unge hoffmannens; ty denna gång segrade den. Jag bäfvade för din framtid, men välsignade din förbindelse med den Österrikiske fursten. Då jag såg dig så lycklig, lifvades hos mig ett svagt hopp att Palfy skulle

af dig lära älska sin moders och sin blifvande makas land; men jag ser med blödande hjerta att jag bedrog mig. Då jag går bort skall du dela det olyckliga Ungerns öde.»

En tår rullade från generalens klara öga och försvann bland det väldiga skäggets silfver. Det var första gången Stefania såg sin fader gråta — denna tår brände hennes själ.

»Förlåt!» bad hon med häftig rörelse och från hennes ögon bröto äfven tårarna fram.

»Gråt icke, Stefania!» afbröt henne den gamle; »förlåt att jag upprifvit din smärta, i stället att mildra den. Jag har klagat, men jag borde glädjas att jag ännu äger en dotter som afslog Palfys böner och ej bländades af det lysande lif han målade för dig, om du öfvergaf ett land, der krigets alla faror kunna hota dig — men du förblef trogen dina förfäders nationalstolthet. Jag tackar Gud att jag ännu har en storsinnad dotter.»

Stefania tryckte häftigt fadrens händer till sina läppar.

»O fader, vi skola ännu icke misströsta, ännu kan det finnas räddning.»

Hennes ord förbyttes till ett häftigt anskri. Ännu en gång störtade hon till altanens galler, en himmel af hopp blixtrade ur Ungerskans ögon, men i samma stund beträckte hon dem med handen, kanske för att dölja det bedragna hoppets smärta.

Vid nedra terassen, der Stefania hört Palfys sista

farväl, syntes äfven nu en ensam ryttare. Men han bar icke den Österrikiska drägten, det var icke Palffys mörka hår som svallade undan den fjäderprydda kasken. De nordiska anletsdragen med den klara pannan, den uttrycksfulla blicken och hårets ljusa färg talade om samma land som den blå uniformen, hvilken tillhörde Svenska armén.

II.

Gustaf Hillebrand, son af en Svensk diplomat och Flaminia Rozgonyi, hade ilat till sin moders hemland, för att såsom frivillig inställa sig vid den Ungerska armén. Först hade han, enligt modrens önskan, begifvit sig till Hradek med den varma helsningen till hennes aldrig glömda fäderneborg, och derifrån ville han skynda till armén för att bistå hennes anförvander och förena sig med dem.

Den Svenske krigaren mottogs på slottet Hradek med Ungrarnes lifliga tacksamhet. Hans ankomst, härledd af ett storsinnadt ändamål, tycktes dem af en underbar betydelse och genomträngde deras modfällda sinnen med aning om seger och räddning. Den unge Svensken var snart för dem ingen fremling, ty han talade sin moders sköna språk — en egenskap, som tillvann honom alla Magyarers välvilja. Alla deltego der-

före uti den ädle magnaten Gabor Rozgonyis glädje att återse sin systerson.

Generalen hörde med förnöjelse Hillebrands modfulla tankar, och den gamle hjeltens sinne vidgades allt mera; hoppet om krigslyckans glans spred åter sin värma i hans inre. Den äldrige fältherrn kände sin själ lifvas af ungdomlig styrka, vid föreställningen om strid och seger.

Generalen kastade en pröfvande blick på sin dotter, och då han såg henne med uppmärksamhet lyssna till deras planer, uppreste han sig, tryckte systersonens hand och sade beslutsamt:

»Välän, min son, vi äro ett, och gå gemensamt att strida för Ungerns befrielse. Af de skaror, som för ett år sedan på Kossuths uppmaning tågade ut, hafva några spridda hopar återkommit, sårade och modfällde; men vi lifva dem åter, och jemte de öfriga af Hradeks underhafvande kunne vi bilda en förening af ganska betydliga trupper. Vi skola segra eller dö.»

Men här föll generalens blick åter på Stefania.

»Min dotter, du skall icke anklaga mig, om jag nu öfverger dig; ty om jag icke kommer åter, har du här en beskyddare.» Och den gamle Rozgonyi slöt dem begge i sina armar.

Svenskens blick sjönk uti Ungerskans djupblå ögon; der lågade en dunkel eld, som spred en sällsam känsla i hans bröst.

»Du skall då emottaga mitt beskydd, ädla Stefania?» frågade han.

»Ja,» svarade hon, och räckte honom handen med ett tacksamt icende.

De Magyariske ädlingarne, kända såsom goda ryttare och djerfva soldater, lika varmt brinnande af nationalkärlek som af lusten för vågsamma äfventyr, emottogo men glädje general Rozgonyis uppmaning att bilda en allmän beväpning. Följda af sina förvaltare, jägare och underhafvande ilade de tappre Ungrarne till Hradek, der de med hänryckning helsade Gabor Rozgonyi såsom befälhafvare. Ehuru Hradek en gång förr utsändt en beväpnad skara, syntes likväl åter änsenliga hopar, hvilka med lika friskt mod följde sin herres befallning och nu intill sista man drogo ur sina hem.

På planen nedanför slottet hvimlade trupperna. Generalen på sin snöhvita springare, jemte den Svenske krigaren med sin kolsvarta stridshäst, redo omkring fältet och mönstrade de samlade krigarne. Ur den gamle fältherrns blick lyste en krigisk eld, då han öfverskådade den första afdelningen, hvars skarpa klingor blänkte mot solljuset, och derefter landtfolket, beväpnadt med sina fruktansvärda liar samt den icke mindre farliga snaran, hvarmed den öfvade Ungrarens hand säkert fångar sin fiende. Och sist det fasta kavalleriet, bildadt af Ungerska herdar, som, vana vid ett härdadt lefnadssätt,

tycktes med sin vighet kunna trotsa äfven den mäktiga-ste fiende.

Trummorna hvirflade nu och manade till uppbrott. Då de tystnat, talade fältherrn till den för sin fosterlandsfrihet kämpande skaran. Hans ord voro välklin-gande och kraftfulla, och besvarades af väldiga bi-fallsrop. Slutligen steg generalen ned af hästen och blottade sitt vördnadsbjudande hufvud; alla följde hans exempel och en djup, en andaktsfull tystnad inträdde. Alla vapen höjdes i luften och under ett betydelsefullt tecken invigde sig Ungrarne till befrielsen eller döden. Derefter sjönko alla på knä och bekräftade med en tyst bön den heliga eden.

Då den invigda skaran uppreste sig, lyste ur de lugna, allvarliga blickarna skenet af en aningsfull segerglädje.

Uti ett af borgens öppna fönster syntes Stefania. Hon hade aflägsnat sin qvinnliga omgifning, för att ostörd få skåda det högtidliga uppträdet på fältet. Den djupa rörelse, som under generalens tal uttryckte sig på hennes ansigte, förbyttes till dystert allvar, då hon såg gevären blixtra i luften, ett tecken, hvars djupa betydelse hon så väl kände. Hänförd af fosterlandskärle-kens heliga känsla höjde hon, förtad af ett underbart beslut, sin hand, liksom deltog också hon uti invignin-gen och nedsjönk under varma böner på knä. Med sällsam eld i de värtaliga ögonen, uppreste sig derefter långsamt den unga qvinnan, som nu inom sig beslutit att, liksom hennes far, helga sitt lif till fäderneslandets frihet, eller dö vid dess undergång.

Med stolt leende lyssnade derefter Stefania till strids-

sången som skallade omkring nejden, under det trupper-ne långsamt satte sig i rörelse.

General Rozgonyi och hans systemson ilade mot slottet. Ännu en gång låg Stefania vid sin faders bröst; deras sista afsked var utan ord, men derföre icke min-dre värtaligt.

Den gamle slottsfogden Gregor, hvars jettelika ge-stalt och uttrycksfulla anletsdrag ägde en Ungersk sol-dats karakteristiska utseende, mottog med lugn, men hjertlig högtidlighet förtroendet att bevaka och skydda Hradek under borgherrns frånvaro.

»Men varmast, heligast, min trogne Gregor,» sade generalen med rörelse, »lägger jag på ditt hjerta vår-den om det dyrbaraste jag äger: min dotter. Om också mitt gamla Hradek ligger i aska då jag åter-kommer, skall jag ej anklaga dig, blott du kan säga att din herres dotter icke är i fiendernas händer. Men jag är säker,» tillade den gamle Rozgonyi med stolt-het, »att min högsinnade Stefania, hellre än att anropa Österrikarnes nåd, skall dela sin fäderne-borgs öde.»

»Förr skall denna hand sätta min herres borg i lågor, än Österrikarne skola röra ett hår på min ädla frökens hufvud,» svarade slottsfogden, med en stäm-ma som var lika fast och djup som betydelsen af hans ord.

Generalen nickade vänligt åt de gråtande qvin-norna, kastade ännu en afskedsblick på Hradeks fasta murar, på sin dotters modfulla ansigte, och gaf hästen sporrarna.

Hillebrand uppreste sig från ett knäfall för Stefania,

tryckte varmt den hand, hvarmed hon på den svenska uniformen fästat ett skärp med Ungerns nationalfärg, och svingade sig upp på hästen, hvarefter han ilade att följa generalen.

Med en lång blick såg Stefania efter den unge krigaren.

»Huru modfull, huru ädel han skyndar till Ungerns försvar!» sade hon. »O Palfy . . . Ungern var också *din* moders hemland . . .» För första gången flög en darrning genom hennes lemmar. Men då det väldiga ropet »Eljen!» (efve!) helsade fältherrn, höjde hon sin höga gestalt, hennes bleka kinder färgades af ett underbart skimmer, och besegrande de smärtor som bestormade hennes hjerta, vände hon sig till Gregor, vinkade honom att följa sig, och inträdde uti den öfvergifna borgen.

Slottsfogden följde henne vördnadsfullt. Doft rosslade ljudet af dörren, som Stefania öppnade till riddarsalen. Här stannade hon.

»Gregor,» sade hon lugnt, »du ser här bilderna af mina ädla förfäder; äfven för dig är deras minne heligt; din farfar och farfars fader voro, liksom du, Hradeks tappra tjenare. Magyarernas nationalkänsla har alltid lika förbundet borgherrn och hans vasaller: du förstår derföre, huru dessa blickar uppmana oss att alla helga oss åt Ungerns befrielse eller icke öfverleva dess undergång. Vill du, Gregor, svärja mig inför dessa våldnader af Rozgonyis ätt, att lyda och bistå mig uti allt hvad jag kan fordra af dig?»

Den gamle Gregor blickade länge och forskande på borgfrökens ansigte, men han läste der hvarken en

häftig smärtas uthrott eller den lösa tanken af ett ögonblicks infall: ett allvarligt beslut, ett heligt hjeltmod thronade på den jungfruliga pannan. Gregor lade handen på sitt trofasta bröst och höjde vördnadsfullt sitt huvud.

Det var hans tysta men tydliga svar.

III.

På en grönskande dæld, omsluten af berg, hvilka lika mörka skyddsmakter höjde sig deröfver, och hvars trånga bergpass, så väl kända af landtboerna, tycktes göra dem säkra för fiendens anfall, hade friskarorna uppslagit sitt läger. Den allt mera tilltagande aftonskymningen utbredd sig öfver de skogbevexta höjderna och sänkte sina skuggor allt längre öfver slätten; der längst bort syntes, lika en kraus af utströdda stjerner, eldarna från en aflägsen by, dem invånarne om sommarnätterna brukade uppgöra utanför sina små lerkojor. De samla sig deromkring för att röka tobak, sjunga visor, berätta sagor, dansa och slutligen, liksom den aftynande elden förkolnar, somna med den och i drömmens verldar återfinna sagornas herrliga lustgårdar, sköna prinsessor, förtrollade ormar och drakar. Såsom motsats till dessa, de fredliga prädiernas herdelif, syntes vakteldarna från läg-

ret upplysa de bivuakerande krigerskarorna. Hela samlingen af dessa kraftfulla gestalter, hvar och en bärande sin egen drägt och försedd med de vapen, de bäst förstodo att sköta, gaf ett sällsamt utseende åt den rörliga taflan. Så syntes jägaren uti sin lätta drägt beväpnad med bössa och pistoler; soldaten med den särskilda uniformen, med sin musköt och tunga sabel, landtmannen uti den Ungerska kostymen, försedd med lia och karbin, samt herden i sin fårskinspels och i sin starka hand den långa lansen. Det enda, som trupperna gemensamt buro, var de höga stöflarna med sina väldiga sporrar, tillhörande Magyarernes nationaldrägt. Uti denna fotprydnad, hvarför utan den äkta Ungraren aldrig visar sig, ligger ett visst koketteri, som karakteriserar detta folks urgamla ridderlighet. Hvad som för öfrigt utmärkte de olika trupperna, var deras lugna, talande anletsdrag, som, i förening med det mörka glänsande håret, de svarta mustacherna och de hvita tänderna, gafvo dem alla ett behagligt yttre samt bildade en af de skönaste och kraftfullaste krigarskaror man kunde se.

Uti midten af lägret syntes en pyramid, som sällsamt skimrade af det mörkröda eldskenet; det var befälhafvarens hvita tält, der generalen med sina officerare, några af de förnämste ädlingarne, uppehöll sig. Ute på den gröna marken lågo de spridda granarne af det nyss beskrifna manskapet, några samlade vid sina måltider, andra sysselsatta med sitt älskingsnöje — tobaksrökningen. En del med dystert lugn begrundade det besegrade fäderneslandets undergång eller möjliga befrielse; andra uti lifligt tal om de förhat-

liga Tyskarne, och åter andra makligt utsträckt omkring vakteldarna, hvaribland somliga voro försänkta i sömnens armar, under det de öfriga lyssnade till en och annan berättelse, som förtäljde om de djerfva äfventyren, hvilkas brokiga, egendomliga lif, med dess trollkarlar, tappra riddare, förtrollande jungfrur, fäktningar och bataljer — allt vittnande om magyarernes orientaliska ursprung.

Ibland den uppmärksamma kretsen syntes en yngling tankfullt blicka uti vakteldens lågor. Hans drägt, som liknade en jägares, var likväl rikare och elegantare än de öfrigas, och tycktes derföre, i förening med de sköna anletsdragen, det glänsande håret och det melankoliska blixtrande ögat, bevisa, att det var en Ungersk adling. Ehuru det vittnade om ringa äktning för de märkvärdiga historier, hvartill hans omgivning med alltid nytt intresse lyssnade, uppreste sig den unga officern och gick långsamt fram och tillbaka emellan trupperna. Detta ådrog sig likväl snart fleras uppmärksamhet, men ingen besvarade honom med ett tilltal eller en fråga; man lät honom ostörd passera förbi, och några soldater, som vårdslöst utsträckt sina ben, der ynglingen nalkades, drogo dem aktningfullt tillbaka. Den unge ädlingen hade, ehuru han endast några dagar tillhört dem, likväl redan tillvunnit sig deras förtroende. Han var nemligen en bland de nya frivillige, som, förut tillhörande ett skingradt regemente, på vägen stöit till deras trupper.

Han nalkades nu generalens tält och inträdde uti detsamma.

General Rozgonyi upplyfte sitt hufvud och fixerade den inträdande. Hans blick blef mildare vid åsyn-

nen af den sköne ynglingen, som vördnadsfullt stannat vid ingången med en uppsyn, liksom frågande, om han finge nalkas.

»Kom närmare, Ladislas!» sade generalen vänligt, »Jag ser dig så gerna ibland min omgivning.»

Ynglingen svarade intet; men bugade sig djupt och trädde närmare.

»Min unge Ladislas,» fortfor fältherren leende och betraktade ädlingens mörka, men sköna kind, som omslöt af det långa svarta skägget; »din spåda gestalt och oerfarna sinne försäkra mig väl icke, att finna uti dig ett kraftigt stöd för vår heliga sak; men din blick har ingifvit mig förtroende; jag ser att ditt hjerta brinner lika varmt för Ungern, som dessa tappra ädlingars omkring mig: derföre sätt dig ned ibland oss!»

Ladislas öga blixtrade hastigt till.

»Kanske,» svarade han stolt, ehuru med osäker stämma, »kanske att krigslyckan förunnar den oerfarne ynglingen att med sin veka arm skydda fältherrns ädla lif.»

General Rozgonyi såg pröfvande på den stolte ynglingen.

»Mätte icke fienderna afkyla ditt varma blod och modfulla sinne!» sade han allvarligt; men då en ädel förebräelse uttryckte sig på Ladislas värtaliga ansigte, tycktes generalen af en underbar känsla dragen till den unge mannen och räckte honom sin hand.

»Jag tror dig, Ladislas!» tillade han med en nästan faderlig ömhet.

Den unge officern tryckte chefens hand till sina läppar och drog sig tillbaka ibland ädlingarnes krets.

Den framåtskridande natten började småningom utbreda sin tystnad öfver lägret. Omkring de astynande vakteldarna lågo största delen af manskapet försänkta i sömn, och förposterna vandrade, lik nattliga vålnader, sin regelmessiga gång, utan att låta sig störas af det dofva hullret af ett och annat kanonskott, som från den närbelägna fästningen Komorn genombröt tystnaden.

Uti befälhafvarens tält var och stilla. Officerarne hade, insvepta i sina kappor, öfverlemnadt sig åt några timmars hvila. Ensam vakande stod den unge Ladislas och betraktade generalens sömn. Och då genom tältets ingång glänste det första skenet af morgonpurpurn, blandande sig med silfret af den gamles hår, då skimrade ynglingens blick af en svärmande ömhet, som sällsamt stridde mot det manliga skägget, hvilket gaf ett besynnerligt utseende åt hans på en gång veka och modfulla ansigte. Han tycktes glädja sig åt den lugna slummer, som utbredde sig öfver fältherrn, för att styrka honom till de strider, som kanske följande dagen väntade Ungarne.

Men hastigt stordes Ladislas ur sin tankfullhet. Det var någon, som lade sin hand på hans axel, och då han vände sig om, stod den Svenske krigaren bredvid honom.

»Du sofver icke, Ladislas!» sade Hillebrand med forskande blick.

»Jag behöfver icke sofva,» svarade denno kort.

»Men det är icke första natten du vakar,» återtog Hillebrand; »jag har sett dig äfven de begge föregående vandra utanföre tältet.»

Ynglingen fästade på honom en mörk blick.

»Tro inte, att jag vill utforska dig, ädle Ladislas,» sade Svensken med en öppenhet, som tillvann honom Ungrarens förtroende; »men jag kunde ej undgå att intressera mig för vår ädle chefs trogne väktare.»

Ladislas såg forskande på Hillebrand.

»Det bör icke förundra dig,» svarade han lifligt, »att en Ungrare älskar denne gamle, som går att offra sitt hjertblod för fäderneslandet. — Han är befälhafvare; hvad blir väl hans öde om han faller uti fiendernas händer?»

»Du har mörka aningar, Ladislas!»

»Och detta hvita hufvud,» fortfor den unge Maygaren med brinnande blick; »skall det en gång få bära segerkransen af sina landsmäns frihet; skall det finna sin ärofulla död på slagfältet — eller skall det blifva ett offer för Österrikarnes grymhet? . . .»

Med sällsamt intresse betraktade Hillebrand den unge ädlingen, som tycktes förglömma hans närvaro och stod försänkt i mörka tankar. Men då ljudet af det aflägsna kanonbullret allt starkare skakade luften, påfvade en darrning genom ynglingens smärta gestalt; han upplyfte sitt hufvud och gick framåt tältets utgång.

På en gång strömmade ett underbart sken öfver fältet. Hela rymden tycktes skakad af ett häftigt ihållande vapendån, som doft återljudade bort i fjerran.

Hillebrand nalkades. Han följde riktningen af La-

dislas' utsträckta band mot ett bland bergen, som längst bort i nattens dunkel reste sina vålnadlika tinnar. Derifrån syntes elden genombryta de täta molnmassor, som uppstego ifrån slottet Hradeks murar.

Intet ljud hördes från Ungrarens bleknande läppar. Med flammande ögon skådade han Österrikarnes belägring af en bland hans fäderneslands stolta borgar.

»Och Stefania är ännu kvar vid Hradek,» utbrast Hillebrand häftigt; »hvad blir nu hennes öde?»

Öfver ynglingens mörka panna flög ett sällsamt skimmer.

»Stefania skall icke öfverleva sina bröders undergång,» svarade han med en stämma, hvars klangfulla toner genombäfvade den Svenske krigarens bröst.

Under en djup, nästan bemsk tystnad betraktade de båda unge männen huru förödelsen allt mera utbredde sig öfver Hradeks murar. Kanonernas ihärdiga dån susade genom luften och borttog ljudet af Stefantias namn, som borta vid Hradek genombäfvade elden. Hillebrand och Ladisas kunde icke till det aflägsna lägret förnimma, huru Österrikarnes anförare, furst Palfy D'Erdoed, efter erhållen seger, rusade genom slottets tomma salar, förgäfvets sökande efter det dyrbaraste målet för hela stormningen. Ingenstädes fann han Stefania. Under ångest att hon möjligen undflytt honom, eller omkommit under stridens oreda, kände sig Hradeks eröfrare intagen af de bittraste känslor, under det de båda krigarne från Ungerska lägret med dystert lugn skådade fiendernas seger.

Kanonbullret ifrån Hradek upphörde nu; deref-

ter började äfven elden att minskas, och öfver de rykande kolonnerna bröt morgonsolen fram. Den grönskande dalden log uti morgonens fägring, och deröfver höjde Ungerns mörkblå himmel sin vida majestätliga rymd.

»Hillebrand,» sade Ladislav med ett uttryck af egendomlig stolthet, »har du väl sett ett skönare land än här? En klarare himmel, stoltare höjder, grönnare fält . . .» Han höll upp, liksom förvånad öfver den eld, som vid dessa ord glänste uti Hillebrands blick.

»Jag vet ett land,» svarade den Svenske krigaren med hemlig rörelse, »som äger en ljusare himmel, der norrskenelågorna flamma, der stolta furor med sin friska grönska bekläda höjderna och der de lugna dalarna omsluta elfvens klarblåa bölja. Rymden häfvar icke der af krigets åska; lärkan och talltrasten helsa der morgonens gryning och uppväcka den lyckliga nordbon till lif och verksamhet.»

»Du har rätt,» svarade Ladislav dystert; »frihetens sol uppgår i dag lika strälände, som i går, öfver ditt lyckliga fädernesland! — Men, mitt stolta, sköna Ungern, finnes väl för dig ännu räddning?»

Långsamt sänkte sig ett moln öfver den upprinnande morgonsolen. Det föreföll Ungraren såsom en förebild af hans fäderneslands undergång, och han sänkte sorgset sitt huvud. Hillebrand skådade utåt fältet, der en mörk, rörlig massa visade sig på afstånd.

General Rozgonyi uppreste sig nu. Med deltagande blickade han framåt de tvenne unga krigarne, som stodo vid tältets ingång. Vid åsynen af dem spridde

sig ett aningsfullt leende öfver den gamle Rozgonyis läppar.

Men tystnaden afbröts åter af Hillebrands utrop: »Fienden! — Österrikarne komma hitåt!»

På en gång blef der lif och rörelse uti lägret. Från man till man flögo ropen: »Fienden! Österrikarne!» likväl snart öfverröstade af de hvirflande trummorna, hvilka slogo generalmarsch.

Några ögonblicks villervalla uppstod. Ungrarnes medfödda lynne för väntade bragder, den kränkta nationalkänslan, hatet mot de eröfrande Tyskarne; allt i förening med hoppet om seger — lifvade alla de modfulla sinnena.

Nu visade sig chefen ibland dem, och den kraftfulla fälttherrestämman spridde med sällsam hastighet lugn och ordning i alla leder.

Långsamt, hotande närmade sig på fältet de framåtryckande Österrikarne, vid hvilkas åsyn Ungrarne skyndsamt ordnade sig till anfall, den ena hälften under general Rozgonyis, den andra under den Svenske krigarens kommando.

Generalen såg sig pröfvande omkring. Ett uttryck af stolthet utbredde sig öfver hans af krigisk eld lifvade anletsdrag, men deras uttryck öfvergick snart till en mildare rörelse, då hans blick slutligen dröjde vid Ladislas, som med ynglingens djerfva mod svingade sig upp på en skön stridsbäst.

»Hitåt, Ladislas!» sade chefen betydelsefullt; »du skall vara mig närmast!»

Den unge officern svarade intet; men med blixtrande öga sprängde han framåt och intog sin anvisade plats vid befälhafvarens sida.

Med ropen: »Lefve Ungern!» satte sig trupperna i rörelse. Österrikarne skyndade nu raskare framåt till strids, och snart voro de häda fiendtliga makterna inom skotthåll för hvarandra.

Kanonerna gånge eld; gevären blixtrade, och en liflig strid började.

Ungrarne, hvilkas djerfva mod var större än försigtigheten, störtade sig allt häftigare in bland fienden; men Österrikarnes fasta, väl disciplinerade leder gånge icke vika. Magyarernes tapperhet, deras af striden allt mera upplifvade mod, tycktes likväl icke försvagas af det fasta motståndet, liksom deras kraftfulla gestalter tycktes härdade emot de mördande kulor, som hveno omkring dem. Deras olika, men fruktansvärda vapen började likväl slutligen sprida fördöelse bland fienden.

Generalen, allt mera upplifvad af sitt tappra folks framgång, jagade sjelf framåt med sina närmaste följeslagare. Det vördnadsbjudande hufvudet, hvaromkring lockarna virade sin silfverkrans, röjde för Österrikarne, att här var Magyarernes chef. På en gång riktades alla vapen emot honom. En efter annan af hans närmaste började vackla; men uppehöllos likväl af stridens lif, tills de sårade hästarna störtade under dem och drogo sina herrar med i fallet. Öfver de sårade ädlingarnes skälfvande lemmar bröto Tyskarne allt djerfvare framåt, för att omringa generalen och hans glesnade omgifning; men ännu lika hög och vördnadsbjudande höjde sig den grånade hjelten öfver dem, liksom underbart skyddad mot de flygande kulor, som

spridde allt mera förödelse omkring honom. Vid hans sida stridde ännu den unge Ladislas med en säkerhet, ett mod som tycktes hårda ynglingens väsen emot alla vapen som hotade hans smidiga och veka gestalt. Han syntes likväl endast tänka på chefens försvar och glömma sin egen fara, då hastigt en framträngande fiende skiljde honom från generalens sida.

Det enda ögonblick som fältherrn kastat blicken mot det håll der Ladislas försvunnit, begagnade en fiende, för att med ett sabelhugg afväpna honom. Den gamle Rozgonyis blodiga svärd brast itu; endast fästet omslöt af hans jernfasta hand. Hastigt kastade han sig tillbaka; men den tilltagande trängseln tillintetgjorde hans försök att upphinna sina kamrater. En skarp klinga blixtrade öfver hans hufvud — men i detsamma hördes genom stridsbullret ett anskri, och liksom en trollmakt var Ladislas åter vid hans sida. Men det af ynglingen tillbakakastade dödsvapnet lyftades åter öfver fältherrns hufvud — och åter studsade det tillbaka; men denna gång för — en Österrikares hand. Rozgonyi vände förvånad sitt öga till den räddande handen: den tillhörde Österrikarnes chef.

Vid denna syn bäfvade åter ett anskri öfver Ladislas läppar; det återklang i den gamle Rozgonyis bröst, ty båda hade de igenkänt fiendernas anförare.

»Förbannelse öfver den, som vågar röra ett hår på den gamles hufvud!» ljöd Österrikarens befallning, hvarefter han störtade fram emot Ladislas. En sällsam eld brann uti den kejsrerliga chefens öga, då han mötte Ungrarens blick, och liksom bäfvade han tillbaka för hvad han der läste, gick en darrning genom den

stolta furstens gestalt. Likväl sprängde han åter fram efter ett ögonblicks tvekan, och på en vink af honom omringades Ladislas af Österrikarne.

Liksom var hans kraft förlamad, stirrade Ladislas ofrånvänt på sin mäktige fiende.

»Frukta intel,» sade Österrikaren hastigt, »du är endast fången!»

Ladislas svarade intet; men den värtaliga blicken från hans mörka ögon trängde förebrående genom furstens själ.

»Framåt! vi segra eller dö för Ungern!» ljöd nu en klangfull stämman; och, anförd af den Svenske krigaren, ryckte Magyarernas andra afdelning mot det ställe der segren tycktes öfvergått på fiendernas sida.

Öfver den rörliga massan af sårade och döda rusade Hillebrand framåt; allt måste gifva vika för det häftiga anfallet af hans modfulla trupper. I samma stund den Österrikiska fursten gaf befallning att bortföra och väl bevara fången, och derefter ilade tillbaka till striden, hade Svensken sprängt kedjan som omringade Ladislas — och den unge ädlingen befriades af sina tappra vapenbröder.

»Lefve Ungern!» skallade nu Magyarernas härskri, öfverröstade kanonernas dån och de sårades jemmer. Detta jubelrop genomträngde den förvirrade Ladislas, som först nu med återlifvad kraft såg sig omkring, bland hvirflarna af krutröken. Det föremål han fruktade att möta, hade försvunnit. Striden omkring honom var allt vildare; fienderna gifvo allt mera vika, Magyarernas framgång blef allt större och genom krutmolnen urskiljdes den Ungerska segerbjeltens hvita hufvud. Med gläd-

jevrande hjerta svingade Ladislas upp på en ny springare; men hatten som omslöt hans panna föll af, och det mörka glänsande håret hvirflade ned från den sköna krigarens hufvud.

»Stefania! lefve Ungern! lefve Stefania!»

Så ljud, genom det dofva stridsbullret, Magyarernas seggerrop.

IV.

Hög och brännande skådade Ungerns sol ned på de vida grafvar, som Magyarerna tillredde åt sina i striden fallna, så väl förbundsbröder som fiender.

Några Österrikiska officerare, som blifvit tillfångatagne af Hillebrands trupper, erhöllo af den Svenske krigaren sin frihet, emot sitt hedersord, att för alltid öfvergifva striden emot Ungern. Derefter samlade sig den Magyariska friskaran, och chefen såg med sorg huru många af de ädla kämparne striden bortplockat ur hans glesnade leder. Men sorgen öfver de fallna vapenbröderna förskingrades likväl snart af den vunna segerns jubelfröjd, och intet bröst fanns som ej, liksom befälhavarens, drömde om fäderneslandets befrielse. Trummorna dånade nu till afmarsch, och Ungarne lemnade det slagfält, der de både öfver fienders och landsmäns blod, firat sin seger.

Uti en liflig, oregelbunden marsch lågade Magya-

terna, under segerhornens klang, framåt. Då visade sig för dem Hradeks borg, såsom en makt, hvilken hånade deras stolta förhoppningar; ju närmare vägen förde dem ditåt, desto högre och dystrare reste borgen sina arkader och pelare. Ifrån fönstren sträckte kanonerna sina hotande mynningar, och öfver tinnarna fladdrade den kejsrerliga fanan. Så väl på vallarna som terrasserna vandrade vakter uti Österrikisk uniform.

Öfver den grånade segerhjeltens anletsdrag darrade en djup rörelse, då han så skådade sin älskade fäderneborg. Men vid åsynen af den kejsrerliga fanan, genomfor honom ett hastigt beslut; från hans stolta panna flydde smärtan bort.

»Mina tappra bröder, ädle Magyarer!» sade han, vändande sig till sitt folk, »Österrikarne skola icke längre beherrska Hradek; denna besittning vore farlig för hela trakten. Vi gå att återtaga den; vi skola eröfra den Österrikiska fanan!»

Alla de kraftfulla stämmorna besvarade generalens ord med jublande bifall. Till stormning ilade nu krigarskaran mot slottet Hradek.

En molnsky, full af blixtar, ljungade med ens ur alla kanoner från borgens fönster mot de anryckande Ungrarne. Men förödelsen, som kulorna anställde, var obetydlig; endast några få af de främste ryttarne vacklade i sädeln. Klar och bestämd ljöd den gamle Rozgonyis stämma, då han gaf de sina befallning att gifva eld på det ännu ställiga och fasta slottet. Äfven Magyarernas skara var ett moln, som slungade sina blixtar. Åter möttes de stormande af en förnyad salva — den besvarades, och från de sköna arkaderna bröto molnmassor fram, genom hvilka de hotfulla eldskenen dystert flam-

made till. Här och der på vallarna tumlade sårade vakter till marken, och öfver dem rusade Ungrarne allt djerfvare, allt närmare framåt.

Genom den stormade porten tågade slutligen, under väldiga segerrop, Hradeks fordna ägare, för att återtaga sina faders borg. Öfver hans jublande hjerta lade sig dock en bitter känsla, vid åsynen af förödelsen derinne. Hopar af sårade och döda betäckte marmorgolven, der de blodbestänkta pelarne förgäfves bjödo sitt stöd åt bleknade män, åt liflösa qvinnor.

Då generalen steg af hästen och nalkades dem, låg vid ingången en blodig, jättelik gestalt, som ännu syntes gifva tecken till lif. Öfver de stelnade dragen spridde sig en sällsam ljusning, då general Rozgonyi närmade sig honom.

»Min trogne Gregor,» sade denne med rörelse, »du har ärligt fyllt din ed: det var först öfver ditt hufvud, som fienden inträngde här. Din död är en seger; du dog för din herre, för ditt fädernesland!»

Den gamle slottsfogdens läppar rörde sig; men från dem hördes intet ord, blott en blodröd ström forsade fram, och han höjde med ansträngning handen emot tornet, der den kejsrerliga fanan ännu svajade.

Lätt som en flyende hind ilade Ladislas, eiler rättare Stefania, uppför slottstrapporna till tornrummen, hvarigenom hon uppnådde den högsta altanen. Härifrån sågo Magyarerna huru den smärta gestalten, lik en luftig syn, svingade sig upp öfver torntaket, och omfattade den fladdrande fanan; men den gaf icke vika. Med spåda, men raska händer ruskade Stefania det motsträfviga fästet, och först då det ändtligen lyckades

hennes ansträngningar, bröt ett vildt glädjeskri genom luften. Med fanan i sin hand vände nu Stefania sina strålande ögon mot de jublande vapenbröderna, och vid denna syn öfvergick lilsljuset på Gregors ansigte till dödens frid.

Men Hradeks murar, en förebild af Ungerns fall, voro icke af en Högre Försyn bestämda till räddning.

Medan ännu den stolta Ungerskon med fanan i sin hand dröjde kvar på den farliga höjden, lyssnande till sina landsmäns segersång, skallade plötsligt från fältet nedanför borgen liksom en brusande åska.

De öfverrumplade Ungrarne, för få ögonblick sedan så tappra och djerfva, stirrade nu häpna på hvarandra. Dock — åter lifvades modet hos dem genom den segervana hjeltens uppmaning. Men innan ännu de öfverraskade hunnit ordna sig till försvar, hade det oafbrutna anfallet med ett öfverlägset artilleri splittrat murarna, och den förökade eldens lågor bröto ohämmade genom rökmolnen.

Från vallarna sände nu Magyarerna en dånande kanonsalva, som äfven spridde förödelse bland fiendens leder; men lika tät och ogenomtränglig slöt sig åter den väldiga massan tillsammans och omringade höjden, för att afskära Ungrarna utvägen till flygt. Hånande de tappra försvararnes bemödanden, började Tyskarna

klättra öfver terrasserna; men lika hastigt stöttes de tillbaka af de skarpa liarna, de blixtrande klingorna från vallen. Tumlande öfver hvarandra, störtade kämparne med stympade lemmar ned i djupet; men liksom ännu mera eggade af motståndet, och blindt lydande den kejsrerlige generalens order, framryckte alltid nya hopar, efterträdande sina olycksbröder. Den rörliga massan af sårade, döde och stympade krigare, började slutligen fylla djupet och således jemna afståndet. Högre, närmare vallens rand trängde de ihärdiga Österrikarne, nu ofta i fallet dragande med sig en och annan af de ännu lika modiga, fastän sårade Magyarerna. Under en krampaktig omfamning kastades båda så ned i samma blodiga graf.

Högst på den blodiga vallen visade sig nu general Rozgonyi, uppmanande sina vapenbröder till mod, under det hans bepröfvade hand förde vapnet med en nästan ungdomlig styrka. Officerarne slöto sig närmare omkring den älskade chefen, för att skydda honom från faror. Hillebrand, som på den ena sidan, der fienden mindre talrikt stormade, lyckats försvara vallen, skyndade till generalens undsättning. Han kom i hög tid. Ehuru förlamad af otaliga sår, sökte den gamle hjelten att med vapnet i sin venstra hand stöta inkräktarne tillbaka. Den Svenske krigaren afböjde med sin klinga det våldsamma slag, som riktades åt fältherrns hufvud; men sabeln sprang i stycken, och innan han hunnit att från en stupad rycka till sig en annan, vacklade generalen tillbaka. En Österrikisk kula träffade det Ungerska hjertat, och Gabor Rozgonyis pulsar brusto vid den bedragna drömmen om hans fäderneslands befrielse.

Ett glädjeskri skallade från fiendernas trupper, ett

bittert verop ifrån Magyarerna, öfver den fallne hjelten. Men högt öfver dem alla trängde en enda sönderslitande stämna; det var Stefania, som störtade fram. Vid åsynen af fädrens liflösa drag, kastade hon sig ned, och då hennes läppar krampaktigt fästades vid de blodiga lockarnes silfver, svek kraften den förtviflade dotterns själ — hon dignade liflös ned vid sin faders sida.

Fåfånga voro Magyarernas yttersta ansträngningar. Hoppet om seger hade vid chefens död vikit ifrån hvarje Ungerskt hjerta. De stridde endast för häanden, och för att, till det slutna förbundets uppfyllande, hellre finna sin död på stridsfältet, än falla uti Österrikarnes händer. Då derföre vallarna omkring det brinnande slottet började befästas af den segrande kejsarmakten, syntes mången Magyar kasta armarna om en fiende och med honom försvinna i djupet. Med brinnande ögon blickade fångarna efter sina olyckliga kamrater, som så fingo en ärofyll graf.

Den Österrikiske generalen H** hade, efter fulländad seger, gifvit sina order rörande fångarnas öde.

Den Svenske krigaren framträdde bland dem, och tillkännagaf med ädel stolthet sin egenskap af Svensk frivillig. I anledning af det ädelmod Hillebrand bevisat de fångna Österrikiska officerarne, beviljades honom med mycken artighet friheten; han skulle endast för alltid lemna Ungern.

Med underbara känslor lemnade den Svenske krigaren Hradek. Han hade skådat borgen ännu uti sin vördnadsbjudande fågning; smärtsammare var nu derföre åsynen af de rykande ruinerna. Och detta var hans moders barndomshem, hans dyrbara anförwandters stolta borg, som blef deras blodiga graf! Ut i hvilka förhoppningar hade han icke anländt hit; med hvilken helsning skulle han återvända till den väntande modren; skulle ej hans budskap om det förlorade Ungern krossa hennes hjerta? — Häftigt tryckte Hillebrand till sina läppar det skärp, som Stefania skänkt honom; det var den enda klenod han skulle återföra till Sverige, det enda minnet af den ädla Ungerskan, hvars bild i oförgätlig glans aldrig skulle dö bort ur hans hjerta. Hillebrand virade sorgfylligt det dyrbara skärpet omkring sin sårade arm, kastade ännu en afskedsblick till Hradek och vandrade långsamt ned mot Donau.

Med ett uttryck af dyster köld uti sin herrskareblick betraktade segervinnaren, general H**, Hradeks ruiner. Den splittrade altanen, derifrån han sett Stefania för få timmar sedan nedstörta Österrikes fana, tycktes fästa hans uppmärksamhet. Då förnam hans fina hörsel en sakta rörelse bland de liflösa hoparna, som lågo på vällen helt nära honom. H** vände sig ditåt, och såg en smärt ynglingsgestalt uppresa sig. De mörka, glänsande lockarna, som svallade omkring dennes axlar, för-

rådde att detta sköna hufvud tillhörde en — qvinna. Rysande betraktade hon sin liflösa omgifning, och då åsynen af de hemska ruinerna derefter träffade hennes blick, sammanpressade den unga qvinnan sina händer och sjönk, badande i tårar, tillbaka mot sin blodiga bädd.

På en vink af H** ilade några officerare fram och upplyfte henne. Utan motstånd lät Ungerskan föra sig till den kejsrerliga befälhafvaren.

»Är du Stefania Rozgonyi?» frågade Österrikaren på detta språk, som kom Ungerskans hjerta att spritta till. Men hon darrade likväl icke; hon höjde stolt, men jakande sitt hufvud.

»Var det icke du, som från altanen kastade ned den kejsrerliga fanan?»

Åter höjde Stefania sitt hufvud, utan att svara.

»Är du stum, djerfva flicka?» utbrast generalen, på ett sällsamt sätt intresserad af den stolta unga qvinnan.

»Jag är er fånge, herr general,» svarade nu Stefania med fast stämma.

»Och du skall straffas för din brottslighet,» sade H** kallt.

På generalens betydelsefulla vink fängslades Stefania. Utan motstånd lät hon binda sina händer; men då hon varseblef tillredelserna för den vanäraende bestraffningen som väntade henne, genomlade henne en rysning, och öfver hennes läppar sväfvade ett anskri, hvars utbrott dock qväfdes af de bleka, sammanpressade läpparna. Men med afsky drog hon sig ovillkorligt tillbaka, då en grof hand vidrörde henne för att bortskjuta det yppiga håret från hennes hals.

En dödstytnad herrskade, då profossen slet sönder klädningen och blottade de fina skuldrorna. Många officerare vände sig bort med afsky; men den känslolöse befälhafvaren yttrade kallt:

»Åh ja, rätt vackra former!»

Vid en förnyad vink af den Österriske generalen svingade det vanäraende spöet i luften, och då det träffade Stefanias blottade axlar, uppsprang en blodig strimma på den snöhvita huden. Åter höjdes bödelns hand, och åter välldes blodperlor fram . . .

Ingen jemmer hördes från Stefanias läppar, ingen tår trängde fram ur hennes öga; men den mörka flammnan på hennes panna, den ädla hjessans sänkning, vittnade om de qual, som söndersleto hennes själ. Hon hade under den barbariska behandlingen bitit sin tunga blodig.

Äntligen var då allt förbi, och hennes sargade lemmar befriades från sitt fängsel. Håret svallade ned och ringlade sitt mörka, glänsande täckelse öfver de blodiga skuldrorna, liksom att för världen undangömma den unga qvinnans vanhelgade väsen.

Ehuru så misshandlad, lyfte Stefania stolt sitt hufvud och fäste på den grymme befälhafvaren en blick, så full af själshöghet, att han ett ögonblick kände sig nästan förödmjukad. Men snart besinnade han sig, och sade försmädligt:

»Gå, usla qvinna! Gå genast härifrån!»

Intet ord yttrades af Stefanias blodiga läppar. Hon vände sig om och gick. Den kejsrerlige generalen, som icke sjelf kunde undgå att känna sin egen förnedring, såg harmfult efter henne och försökte dölja sin inre förödmjukelse medelst ett vidrigt hänskratt.

Med en lång, talande afskedsblick på sin fäderneborgs ruiner vände Stefania sig slutligen bort och vandrade långsamt utför höjden.

Men här sveko henne krafterna. På nedra terrassen vacklade hon och sjönk till marken. Förtviflans natt utbredd sig öfver hennes själ! . . .

V.

En ensam ryttare ilade hastigt emot Hradek. Han tycktes hafva skiljt sig från några kejsrerliga trupper, som långsammare tågade efter öfver fältet. Den lysande uniformen viltnade om ägarens höga rang och öfverensstäme med den befallande blick, hvarmed han under mörkt missnöje skådade upp emot Hradeks ruiner. Den hastighet hvarmed han ilade fram röjde derjemte, huru han förtörnades öfver den belägrade borgens förstörelse.

Hästen skyggade för ett föremål nära vägen, och detta fästade furstens uppmärksamhet. Han varseblef en sällsamt klädd gestalt, som, försänkt i dvala, hvilade på den gröna terrassen.

»Stefania!» utbrast han med bestörtning, igenkännande den ännu så högt älskade Ungerskan, hvars utseende väckte hos honom en fasansfull aning om hvad som tilldragit sig. Ångestfull kastade han sig ned af hästen, och på knä vid hennes sida tryckte han till sina

läppar, till sina ögon de dyrbara händer, hvilkas nesliga märken genomträngde hans själ med förtviflan.

»O, vakna, Stefania!» bad han; »må mina tårar utplåna dessa afskyvärda spår efter den misshandling, hvarmed de vågat skymfa dig.»

Stefania uppreste långsamt sitt hufvud, och betraktade fursten med ett sällsamt stirrande uttryck. Men liksom misstrodde hon sina ögon, strök hon med handen långsamt öfver dem. Då flög en ilning genom hennes lemmar, och hon återväcktes till bittra minnen. Dystert såg hon länge på sin blodiga hand, och sade derefter sakta, rysande: »Jag mins nu allt!»

»O, Stefania, mitt hjertas, min själs älskade! Kan jag väl hoppas att återvinna din förlåtelse, din kärlek? Skall väl en framtid, värdig din ädla börd, ditt stolta sinne, någonsin kunna komma dig att förgäta dessa sorgliga minnen? . . . Stefania! nu äro vi icke längre skiljda genom parti-andans fiendtliga makter, ty Österrike har besegrat Ungern; jag kan nu därför återfordra rättigheten öfver min trolöfvades hand.»

Öfver Stefanias ansigte flög en sky af mörka rosor, men lika hastigt gick en snöblek vinter öfver dem — hon upplyfte högtidligt sin hand mot ruinerna. Vid denna värtaliga rörelse mörknade Palflys anlete.

»Tro mig, Stefania,» inföll han häftigt, »det var icke jag som spridde denna förödelse öfver samma borg, der jag en gång under lyckliga dagar emottogs såsom gäst. Vid Hradek var jag fästad med alltför dyra minnen, för att skönlöst låta lågorna härja samma ställen, der jag njulit de skönaste stunderna i mitt lif. Väl var det jag — jag tillstår det, Stefania! — det var jag, som första

gången förde Österrikarne till stormningen af Hradek; men de föreställningar, som förmäde mig härtill, kunna endast ursäktas af en känsla, som alltid brunnit klarast i min själ: kärleken till dig! . . . Du var målet för min eröfring af Hradek! Om jag blef segervinnare der, var Stefania min fånge, och kunde då blifva *min maka!* . . . Men,» tillade Palffy dystert, »en högre makt har straffat min djerfhet. Jag blef den stolta borgens besegrare; men det skönaste, det enda målet jag sökte, hade undflytt mig. Huru jag, ett offer för den grymmaste förtviflan, fåfängt sökte dina spår, skall din högtänkta själ aldrig kunna fatta; och huru tom, huru bitter äran hänlog emot mig! . . . Men pligterna mot den kejsrerliga regeringen, mot de trupper, hvilkas anförare jag var, kallade mig bort till nya strider. Jag återfann och förlorade dig i samma ögonblick; men en medlidsam försyn har ändtligen förunnat mig sällheten att för dina fötter, Stefania, nedlägga mitt hjerta, min ära, mitt namn: allt är ditt; allt för lifvet eller döden — genom din hand!»

Stefania andades tungt under Palffys ord; då han tystnat, tycktes hon en stund uti minnet återkalla hans ord.

»Palffy!» svarade hon derefter lugnt, »kan väl offeret för dina landsmäns hårda lagar blifva Palffy D'Erdoeds maka?»

Fursten spratt till.

»Palffy D'Erdoeds maka,» genmälte han med stolt-het, »skall af kejsarens egen hand emottaga upprättelse.» Stefania skakade sakta sitt hufvud.

»Tror du, Palffy,» svarade hon med en stämma af Stefania.

mildt allvar, »tror du att hofvets glans kan borttaga ären från dessa lemmar? Tror du att samma hjessa, som böjde sig under bödelns hand, någonsin mer skulle kunna höja sig? Tror du att samma själ, som krossades under det dessa lemmar blödde, skulle kunna återfinna sin fordna kraft? Tror du väl slutligen, Palffy,» fortfor hon med en röst, som uppfyllde fursten med häftig smärta, »tror du att jag vid ditt hjerta någonsin mer skall finna frideus sällhet? . . Du kan väl från mina händer utplåna dessa blodfläckar; men mitt själslugn kan du icke mera återkalla ur sin graf. Du kan väl öfver ruinerna af mina faders borg låta uppföra ett nytt, ett praktfullare slott — men du kan icke uppväcka mina dödade landsmän, som hvilade derunder.»

Stefania höll upp. Mörk och dyster hade Palffy upprest sig framför henne.

»Se på mina läppar, Palffy!» återtog Stefania; »det är blod, som strömmat öfver dem . . dessa spår kan du aldrig, aldrig utplåna: det är min faders hjertblod! Vid hans fallna hufvud invigde jag mig åt döden. Och nu, öfvergif den bleka Ungerskan, o Palffy! Låt mig ensam dröja här. Om det också icke förunnas mig en graf i min fädernejord, skall jag likväl vid Hradek finna min dödsbädd. Min sista syn skall vara ruinerna der uppe; mina sista lärar skola egnas mitt besegrade, men ännu älskade Ungern!»

Förkrossad af smärta hade Palffy nedsänkt sitt hufvud. Hans bäfvande läppar förmådde icke tala; endast de sammanknäppa händerna sträcktes bönsfallande mot den unga qvinnan.

På Stefanias allvarliga ansigte fladdrade strålen af

ett mildt, ett heligt svärmeri, och med ett underbart leende hviskade hon:

»Jag hatar dig icke, o Palffy . . men gå, gå ifrån mig — ty jag älskar dig ännu!»

Med ett utbrott af öfversvinnelig glädje störtade fursten till Stefanias fötter och tryckte glödande kyssar på hennes händer; men hon drog dem tillbaka.

»Vid min faders död . . vidrör mig icke!» sade hon, och vände sig rysande bort ifrån Palffy.

»Stefania, Stefania, du söndersliter min själ!» utbrast han; »fordra allt, men låt mig endast en gång få skåda in i dina ögon — der är Ungerns himmel. Skall jag der läsa förbannelsen, eller förlåtelsens välsignelse?»

Stefania vände åter blicken emot Palffy; strålen i dessa ögon hade mistat sin eld, men ett mildt, förlåtande uttryck talade ur dem. Öfver hennes läppar spridde sig ett leende, der det krossade hjertat firade sin sorgfest. Och denna blick, detta leende mildrade branden uti Palffys själ.

Så var det tysta men värtaliga afskedet emellan Österrikaren och Ungerskan.

Palffy störtade bort.

Långsamma, blytunga flydde minuterna för den öfvergifna Stefania. Sorlet af trupperna vid Hradek nådde hennes öra; sörjande stodo ruinerna för hennes syn.

Då hördes någon närma sig den tysta terrassen, på hvars gröna matta Stefania hvilade. Det var den Svenske krigaren, som, förd af en oförklarlig känsla, af sällsamma aningar, återvänt för att ännu en gång skåda Hradek, innan han för alltid öfvergaf Ungern. Med en rörelse af på en gång smärta och glädje igenkände Hillebrand Stefania, och hos honom uppstod hastigt ett beslut. Han satte sig stilla ned vid Stefanias sida.

Från Svenskens läppar klingade de mest hänförande skildringar öfver hans fredliga och sköna hemland.

»O, följ mig dit, Stefania!» slöt han med varm och bönsfallande röst; »låt mig föra dig till min moders hem — låt Sverige blifva ditt nya fädernesland!»

Stefania lyssnade med stilla leende till hans ord.

»Huru kan den arma Ungerskan finna någon glädje uti ditt lugna och lyckliga Sverige!» sade hon. »Stefania får icke öfverleva sina landsmäns nederlag. Men ser du, ädle Hillebrand,» tillade hon, och en sällsam glans skimrade öfver hennes ansigte, »för Magyarerna skall ett nytt, ett ännu herrligare Ungern uppstå — det landet finnes ofvan grafvarnas mörker. Min fader har visat mig vägen: jag följer honom dit!»

»Men ditt unga lif skall icke förblöda här, dyra Stefania! Ännu kan lifvet bjuda dig doftande rosor; ännu kan friden kringsväfva ditt blödande hjerta!»

»Icke så, Hillebrand,» afbröt Stefania mildt, »det är snart förbi, och du skall ju icke öfvergifva mig förr? Får jag luta mitt trötta hufvud emot din arm, samma hjeltearm som drog svärdet för mitt älskade fädernesland. Så — du skall vaka tills jag somnat, och sedan bereda mig en graf i Hradeks jord.»

Stefanias hufvud sjönk sakta ned mot den unge krigarens arm; det blef småningom allt tyngre; hennes tinningar blefvo kallare; slagen af hennes hjerta svagare.

Med en blick af helig ömhet skådade Hillebrand den unga qvinnans slummer; med orolig bäfvan lyssnade han till den allt saktare flägten som sväfvade öfver hennes läppar, der dödens insegl tryckte sin kalla glans. Stunderna flydde så; och först då aftonen började sprida sitt dunkel öfver Ungerns jord, böjde den unge krigaren sig ned och kysste sitt hjertas liflösa brud.

Hillebrand uppreste sig nu, svepte sin kappa sorgfälligt omkring Stefanias stoft och nedlade henne sakta på den mjuka gräsmattan.

Med svärdet uppkastade han en graf på samma plats der Stefanias själ flytt bort ifrån världen, ifrån honom, och i den mörka jordens väl kalla, men moderliga famn inbäddade han stoftet af den sköna, för sitt fosterland kämpande Ungerskan.

Öfver grafven sjönk nu krigaren på knä, och natt-himmeln's stjernor firade med honom den tysta jordfästningen.

Donaus brusande bölja förde den Svenske krigaren mot Constantinopel, hvarifrån han återvände till sitt fädernesland, följd af många rika, väl sorgliga, men äfven ärofulla minnen.